

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK V

DUNAJ, V. SOBOTO, 14. I. 1950

ŠTEV. 3 (276)

Jugoslovanski narodi bodo zmagali

Člani angleškega parlamenta o svojih vtisih v Jugoslaviji

Laburistični člani britanskega parlamenta, ki so več dni bivali v Jugoslaviji ter si ogledali celo vrsto ustanov in obratov v Bosni, Hercegovini, Črni gori, Makedoniji in Srbiji, so poročali o svojih vtisih na tiskovni konferenci za jugoslovanske in inozemske novinarje.

Vodja delegacije Tiffany je poudaril, da so se člani delegacije med svojim bivanjem v Jugoslaviji lahko popolnoma svobodno gibali in si ogledali vse, kar jih je zanimalo. Tisti med nami, je dejal Tiffany, ki so že prej bili v Jugoslaviji, so ugotovili veliki napredek, ki so ga jugoslovanski narodi dosegli na vseh področjih. Tisti pa, ki so bili prvič v Jugoslaviji, so prav tako dobili globok vtis o navdušenju, s katerim obnavlja in gradi jugoslovansko ljudstvo svojo domovino. Poseben vtis je na nas napravilo dejstvo, je dejal, da med našim bivanjem nikjer nismo opazili odpora ali opozicije pristašev Informbiroja.

Član delegacije Parker pa je izjavil, da je delegacija imela možnost, videti dovolj težkoč, ki jih je povzročil Jugoslaviji Informbiro z namenom, da bi zlomil voljo jugoslovanskih narodov pri uresničitvi petletke. Hkrati pa je delegacija imela možnost, videti in občudovati velikanske napore, s katerimi je Jugoslavija onemogočila poizkuse motenja petletke.

O vprašanju grških beguncev je govorila tajnica angleško-jugoslovanskega društva v Londonu Shufeldt in poudarila, da se je razgovarjala z grškimi begunci v Skoplju, Ohridu in Bitolju, ki so izjavili, da so bili vsi, ki so pobegnili v Jugoslavijo, dobro sprejeti ter da jim danes nihče ne brani zapustiti države. Shufeldt je poročala tudi o življenju grških otrok, ki bivajo v

Jugoslaviji, kjer so našli v pravem pomenu besede novo domovino.

Član delegacije Popplewell je odgovarjal na vprašanje o trgovskih odnosih med Jugoslavijo in Veliko Britanijo, predvsem pa se je čudil velikanskemu razvoju jugoslovanske industrije ter dejal, da bo Jugoslavija s svojo industrijo preskočila dobo od 17. do 20. stoletja.

John Parker je pripovedoval o obisku pri zastopnikih narodnih manjšin in dejal, da so se člani delegacije popolnoma prepričali o neuteemeljenosti tozadevnih kritik, ker uživajo narodne manjšine v Jugoslaviji vse pravice kot jugoslovanski državljani.

Ob koncu sta spregovorila še člana parlamenta Allan in White, ki sta obiskala tudi že Češkoslovaško in Poljsko, leta 1947 pa Sovjetsko

zvezo, kjer ju je sprejel generalissimo Stalin.

Allan je dejal: Ne pričakujem drugega razvoja, kot pa tega, ki je danes v Jugoslaviji ter bi hotel še posebej poudariti svoje prepričanje, da bodo jugoslovanski narodi dosegli svoje cilje.

White, ki je obiskal Jugoslavijo tudi že leta 1945, pa je izjavil: Takrat sem imel napačno kritično in celo cinično mišljenje. Videl sem veliko deželo, ki se bori za svoj obstoj, ki vodi trdo in težko, ja celo silno borbo in sem včasih dvomil, da bi bila uspešna. Danes pa, ko vidim to iniciativo in ta duh obnove, ta borbeni duh, potem morem izraziti samo svoje globoko prepričanje, da bodo jugoslovanski narodi zmagali, zahvaljujoč se ostrim naporom za premostitev vseh težkoč.

Policijski teror nad italijanskimi delavci

Zadnji ponedeljek je prišlo v italijanskem industrijskem mestu Modena do ostrih spopadov med delavstvom in policijo, ko je hotelo nad 10.000 demonstrantov, ki so protestirali proti odklonitvi povišanja plač, zasesti eno izmed livarn. Med spopadom, pri katerem se je policija poslužila orožja, je bilo 6 delavcev ubitih, okoli 100 oseb, med njimi trije policisti, pa ranjenih.

V protest proti policijskemu teroru v Modeni je organizirala Splošna sindikalna zveza 24 urno generalno stavko kovinskih delavcev, katere se je udeležilo nad 700.000 kovinskih delavcev iz vseh italijanskih pokrajin. Hkrati je stopilo v stavko nad 1.500.000 delavcev v vseh industrijskih središčih

severne in srednje Italije. V drugih krajih pa so delavci priredili številna protestna zborovanja in je okoli 3 milijone italijanskih delavcev protestiralo proti teroru nad svojimi tovariši v Modeni.

Tako so stavkali delavci tudi v pokrajinah Emilia, Romagna, Genova in Verona. V Turinu so stavka joči delavci zasedli tovarne, promet in javno življenje je bilo ukinjeno, ceste v mestu pa so bile skoraj prazne. Stavkali so tudi železničarji v Florenci in je bil tako prekinjen tudi celoten promet med severno in južno Italijo.

Prvi dan stavkanja je ostal Rim neprizadet, toda za sredo je organiziral Generalni svet vseh sindikal-

Dejstvo je, da je bila Slovenska Koroška že drugič prepuščena tujemu gospodstvu. Vlada FLRJ v nobenem primeru ne more priznati take odločbe, ne glede na to, da je prisiljena vzeti na znanje diktat velesil.

Edvard Kardelj

nih organizacij generalno stavko tudi za rimsko pokrajino.

Iz vseh delov Italije pošiljajo delavci protestna pisma notranjemu ministrstvu, v katerih zahtevajo ostro kazen za vse policijske uradnike, ki so zakrivali umor delavcev v Modeni. Notranji minister pa je na vse to odgovoril s ponovno odredbo, po kateri se morajo vsakovrstne demonstracije zatreti z vsemi sredstvi.

Žrtve policijskega terora v Modeni so bile v sredo slovesno pokopane. Nad 40.000 delavcev ter okoli 170 ljudskih poslancev se je udeležilo pogrebnih slovesnosti. V mestu so bile zaprte vse trgovine in tovarne ter vsi uradi, ukinjen je bil tudi cestni promet. Pogrebni sprevod je imel dolžino 4 kilometrov, ob straneh cest pa so se zbrale ogromne množice. Veliki oddelki policije so skrbeli za red.

Generalni sekretar Splošne italijanske sindikalne zveze di Vittorio, ki se je med drugimi udeležil pogrebnih svečanosti, je med drugim zahteval odločno spremembo notranje politike, ki jo vodi italijanska vlada.

Palmiro Togliatti, generalni sekretar Komunistične partije Italije, pa je imel ob grobu govor, v katerem je dejal, da je spopad v Modeni poleg strašnih zločinov fašizma eden najbolj brutalnih dogodkov, ki so se dogajali zadnja desetletja v Italiji. Ni dežele na svetu, v kateri bi državne oborožene sile tako surovo ubijale državljane. Togliatti je izjavil, da je za dogodke v Modeni odgovoren notranji minister Scelba ter ga pozval, naj odstopi od svojega mesta. Ob koncu je Togliatti poudaril, da vlada ni zmožna, da bi jamčila za varnost življenja delavcev, ker zlorablja svoje moči za to, da ščiti nasilja določenih plasti ljudstva.

V Avstriji biva cela armada DP

Kakor poroča notranje ministrstvo, biva danes v Avstriji še 478.862 tako imenovanih razseljenih oseb ali DP-jevcev. Iz poročil istega ministrstva pa je hkrati razvidno, da večina teh oseb ni „mogoče repatriirati“. Z drugimi besedami povedano, velika večina teh nepoklicanih gostov se noče vrniti v svojo domovino. Med temi je 195.025 tako imenovanih „Volksdeutscherjev“ ter 81.158 inozemcev drugih narodnosti, ki „nimajo možnosti niti volje“ vrniti se domov.

Doslej je bilo izmed vseh inozemcev, ki so se v teku vojne zatekli v Avstrijo, repatriiranih ali naseljenih 842.509 oseb. Večina od teh, namreč 764.082, je bila repatriirana v 19 držav. Nadaljnjih 78.427 oseb pa je bilo v okviru posebnih programov naseljenih v 40 državah. 14.772 jih je šlo v Združene države Amerike, 6736 v Kanado in 6585 v Izrael.

Najvišji odstotek sedaj v Avstriji bivajočih inozemcev, ki se nočejo vrniti v domovino, imajo Jugoslavlani z 20.507 osebami, Madžarov je 17.978, brezdomcev 11.971, Poljakov 8013, poljskih Ukrajincev

5811, češkoslovaških državljanov 5223, Rusov 3726 in Belorusov 943. Od teh 81.158 inozemcev pa se nahaja v taboriščih IRO (Mednarodna organizacija za repatriacijo) samo 21.994 oseb, vsi drugi so razširojeni po vseh avstrijskih pokrajinah, dovoljenje za bivanje v Avstriji pa ima 2989 DP-jevcev.

Skupno je v taboriščih v Avstriji 80.701 DP, dovoljenja za bivanje pa ima od 478.862 v Avstriji bivajočih inozemcev 66.396 oseb.

Zgornje številk nam povejo, da biva v Avstriji skoraj pol milijona oseb, ki so pribežale v Avstrijo iz strahu pred pravično kaznijo, ki so jo po večini zaslužile v domovini z zločini nad lastnim narodom. Kaj danes delajo pri nas, imamo dovolj primerov, saj skoraj ne mine dneva, da ne bi slišali o kriminalnih prestopkih, pri katerih so bili udeleženi inozemci — DP-jevci. Tudi pri nas na Koroškem smo bili že ponovno priče, ko so prav ti DP-jevci napadali naše zavedne ljudi. Avstrijske oblasti pa gredo celo tako daleč, da podelijo tem elementom državljanske pravice, kakor smo že poročali v eni izmed zadnjih

števil. Zato se tudi ne smemo čuditi, da se te osebe nočejo vrniti domov, saj jim je Avstrija pravo „pribežališče grešnikov“, kjer se jim godi prav dobro, predvsem pa se jim ni treba bati zaslužene kazni.

Pogajanja za avstrijsko pogodbo brez uspeha

Namestniki zunanjih ministrov štirih velesil so 9. januarja t. l. ponovno pričeli s pogajanja za avstrijsko državno pogodbo, ki so jih prekinili pred božičnimi prazniki. Že takoj na prvi seji pa so morali ugotoviti, da z delom ni mogoče nadaljevati, ker sovjetski zastopnik Zarubin še nima potrebnih navodil svoje vlade. Med sejo je stavil angleški zastopnik Mallet Zarubinu vprašanje, če ima sovjetska vlada sploh zanimanje na tem, da se državna pogodba čim prej sklene, na kar mu je Zarubin odgovoril, da pomeni vprašanje angleškega zastopnika žalitev sovjetske vlade, ker nihče ni tako zainteresiran na tem, da se pogodba čim prej sklene, kot pa Sovjetska zveza.

Ker niso mogli nadaljevati z delom, so namestniki preložili pogajanja do petka.

133.585 brezposelnih v Avstriji

Poročila socialnega ministrstva je bilo 31. decembra 1949 v Avstriji javljenih 133.585 brezposelnih, ki preko delavskih uradov iščejo zaposlitve. Od teh 133.585 brezposelnih pa dobi samo 85.535 oseb podpore za brezposelne in je torej 40.050 delavcev brez vsakega zaslužka in brez podpore.

Kako hitro narašča število brezposelnih, je razvidno iz uradnega poročila, po katerem je naraslo število brezposelnih samo v drugi polovici decembra 1949 za celih 20.919 oseb.

Teh nekaj števil nam popolnoma jasno pove, da današnja avstrijska politika ni za ljudstvo, temveč proti ljudstvu. Vladnim krogom ni na tem, da bi bilo avstrijsko delavstvo v polni meri zaposleno in živelo glaveka vredno življenje, pri srcu so jim edinole koristi tovarnarjev, veleposestnikov ter drugih izkoriščevalcev delovnih ljudi. Da pa delavstvo noče več mirno gledati proti njemu naperjene politike, je pokazalo zadnje stavkovno gibanje po vsej Avstriji, ki je raznim izkoriščevalcem nedvoumno povedalo, da je delavstvo pripravljeno boriti se za svoje pravice.

Po širnem svetu

Rim. — Italijanska vlada je dne 11. januarja sklenila proračun za leto 1950/51. Po seji so podali vsi člani italijanske vlade ministrskega predsedniku De Gasperi svojo ostavko. De Gasperi je dejal, da bo dne 13. januarja t. l. o ostavki tudi uradno obvestil ministrskega predsednika Einaudija.

Lake Success. — Sovjetski delegat Malik je dne 11. januarja t. l. zapustil sejo Varnostnega sveta, za tem ko je postavil vprašanje potrditve delegata kitajske kuomintangške vlade, dr. Tsiangsa. Zahteval je tudi takojšnjo izključitev dr. Tsiangsa z utemeljitvijo, da dr. Tsiangs ne more več zastopati Kitajske. Dr. Tsiangs, ki v tem mesecu vodi predsedstvo, je odločil, da se razprava o zahtevi sovjetskega zastopnika Malika preloži na eno poznejših sej. Malik je odklonil to odločitev ter nato iz protesta zapustil sejo.

London. — Dvanajst poslancev britanske delavske stranke, ki so se nahajali od 28. decembra 1949 naprej kot gostje maršala Tita v Jugoslaviji, se je vrnilo 12. 1. 1950 v posebnem letalu spet nazaj v London.

Atene. — Kralj Pavel je pred kratkim sprejel predsednika vlade Diomedsa, ki mu je predložil ostavko celotne vlade. Kralj je ostavko sprejel. Še pred ostavko vlade je odstopil vrhovni poveljnik grške vojske maršal Papagos. Maršal Papagos je užaljen, ker je podpredsednik vlade Caldaris izjavil, da je reorganizacija vojske delo vlade, ne pa Papagosa. Za Papagosom sta prijavila svoj odstop tudi vojni minister Kanelopulos in Venizelos. Venizelos je sporočil predsedniku vlade, da je voditelj ljudske stranke Caldaris, ki je podpredsednik vlade in zunanji minister, začel volivno borbo še preden je bil dokončno določen dan volitev, s čimer je izbral prednosti, ki jih ima kot minister.

New York. — V New Yorku je pred kratkim izšla politična brošura podpredsednika vlade in zunanjega ministra FLRJ Edvarda Kardelja z naslovom „O ljudski demokraciji“ v angleščini. V progresivnih krogih ZDA se zelo zanimajo za to brošuro, zlasti za IV. poglavje, v katerem razlaga Kardelj načela, na katerih temelji in se gradi Jugoslavija.

Kairo. — Pri parlamentarnih volitvah, ki so bile dne 1. januarja t. l.,

Pevci Slovenske Koroške so bili v Trstu

V okviru Slovenske prosvetne zveze je odpotovala pred božičnimi prazniki delegacija pevovodij in pevcev na Svobodno tržaško ozemlje, da bi navezala stike s tamkajšnjimi Slovenci in spoznala razmere, v katerih se borijo naši tržaški bratje, ki z nami delijo usodo, da so po krivičnih mejah odtrgani od svojega matičnega naroda.

Vsa pričakovanja naših pevcev so bila v močni, nepričakovani meri presežena. Kako težak je položaj slovenskega gibanja v Trstu, kako jekleno stojijo naši bratje v nenehni borbi proti vsemu, kar jim skuša kraliti njihove demokratične in narodne pravice in hoče tako zavirati njihov uspešni razvoj.

Z velikim navdušenjem smo bili Korošci sprejeti v sredi svojih tržaških tovarišev, ki so imeli ves čas našega bivanja v Trstu samo eno skrb: ugoditi vsem našim željam in nam pojasnjevati vsa pereča vprašanja njihovega političnega, gospodarskega in kulturno-prosvetnega življenja, ki so jako slična z našimi na Koroškem. Razkazovali so nam mesto in okolico in videli smo, koliko Slovencev biva na tej zemlji, ki se zdaj imenuje „Svobodno tržaško ozemlje“. Vsa predmestja od Štivan preko Opčin do Škednja in Šent Jakoba je obrobjen Trst s slovenskimi naselji in tudi v središču mesta ne manjka slovenskih hiš, gostiln in trgovin ter drugih podjetij.

Obiskali smo v Bazovici spomenik bazoviških žrtev, ki so padle kot prve priče fašističnega nasilja nad

je dobila vafdistična stranka absolutno večino. Dobila je namreč 161 poslancev, medtem ko imajo vse ostale stranke skupaj samo 75 mandalov. Po mnenju političnih krogov je pripisovati zmago vafdistov nezadovoljstvu ljudstva s politiko dosedanje vlade.

Peking. — Agencija Nova Kitajska je posredovala povelje zunanjega ministra centralne vlade ljudske republike Kitajske Ču En Laj-a osebju vseh organizacij centralne vlade Kuomintanga in lokalnih uprav pokrajine Honkong, da varuje narodno imovino in čaka vsak na svojem službenem mestu na predajo oblasti.

primorskim ljudstvom. Globoko jih častijo naši tržaški rojaki kot svoje nesmrtno rojake, ki so s svojo nemajno zvestobo do svojega naroda pokazali pot vsem bodočim pokolenjem. Bidovec, Miloš, Marušič in Valenčič so za Tržačane neizbrisna imena. Prav tako smo tudi obiskali spomenik žrtvam na Opčinah, kjer je bil ustreljen narodni heroj Pinko Tomazič s svojimi tovariši. Globoko smo se poklonili njihovu spomenu.

Vsak naš sestanek, vsak naš obisk pri pevcih, kulturno-prosvetnih društvih, na Slovensko-Hrvatski-prosvetni zvezi, kakor tudi zaključni koncert so bili ena sama mogočna manifestacija.

Enotnost in najtesnejša duhovna in kulturna povezava z matičnim narodom v svobodni domovini, kajti vsak pošten Slovenec, bodisi to Tržačan, Goričan ali Korošec, se zaveda, da brez te duhovne in kulturne povezave z našim večinskim narodom ne moremo obstati in se obdržati kot del slovenskega naroda. Ko smo se zbrali na sprejemu v Via Ruggero Manna, smo dali temu svojemu prepričanju tudi duška v resoluciji Glavnemu odboru Ljudske prosvete Slovenije, ki smo jo podpisali skupno s predstavniki tržaških Slovencev.

Ni mogoče zajeti v kratkem poročilu vseh teh dogodkov, ki smo jih doživeli pevci iz Korotana v Trstu. Vsi ti dogodki in doživljaji med tržaškimi brati pa so zapustili v nas globok vtis, ki nas bo spremljal v vsem našem nadaljnjem delu, kjer koli se bomo udeleževali v svojih naporih za ohranitev našega slovenskega življa na naši ljubljani nam zemlji.

Vse bolj se bomo zavedali, da je vsak, ki odklanja povezavo, duhovno in kulturno vez z našo matično celoto, sovražnik našega pristnega slovenskega življenja in ne želi, da bi se ohranil na naši korotanski zemlji tisti slovenski živelj, ki je daljal že pred več kot tisoč leti našim pokrajinam slovenski obraz. Še bolj odločno se bomo borili proti vsem razbijačem slovenske enotnosti na Koroškem, s katere koli strani nam bodo že prišli in ne bomo pripuščali, da bi izdajali našega ljudstva v žrelo tistega, ki ga je že skušal pogoltniti, odkar obstoja slovenski narod.

hišo v osmih dneh. V osmih dneh so bili zgrajeni temelji in hiša je dobila že prve stanovalce. V Jugoslaviji je ta način gradnje hiš edino primeren za to, da odpravi stanovanjsko krizo, ki vlada pri nas zlasti v mestih. Marsikdo na Koroškem ne ve, da se je zaradi velikega porasta industrije naselilo v naših mestih veliko število ljudi. Ljubljana je imela pred vojno s predmestji 80 tisoč ljudi, zdaj jih ima čez 125 tisoč. Kranj je imel pred vojno 4 tisoč ljudi, zdaj jih ima 15 tisoč. Tako tudi drugi kraji. Že samo to govori, kako silno smo v kratkem času razvili industrijo. Jasno je, da številni novi dotok v mesta zahteva pospešeno gradnjo stanovanjskih hiš. Doslej je bilo sicer že marsikaj storjenega, vendar gre še vse prepočasi. Stanovanjska kriza je še huda. Gradnja montažnih hiš bo v bodočih letih to krizo omilila in naposled odstranila. V posebnih tovarnah, ki so že v gradnji, se bodo izdelovali posamezni deli hiš z vso potrebno opremo, nato pa bo mogoče to hišo postaviti v nekaj dneh kjer koli.

Vsako leto 22. decembra praznujemo v Jugoslaviji praznik naših oboroženih sil — Dan Jugoslovanske armade. Zadnjega smo praznovali še posebno slovesno. Časopisi so že več dni opozarjali na ta dan. Vzroka za to ni težko ugotoviti. Jugoslovanska armada je taka vojska, ka-

kršne pravzaprav ne pozna nobena država. Njen nastanek, borbe, razvoj je nerazdružljivo povezan z imenom vrhovnega komandanta maršala Tita. Mi za svojo armado lahko rečemo, da je izšla iz ljudstva. Res da imajo vojske tudi drugod, res da imajo navidez enako funkcijo, v resnici pa je velika razlika med našo armado, ki je branitelj ljudstva, njegove neodvisnosti in svobode, ter med vojsko katere koli kapitalistične države. Če se more za katero vojsko reči, da je njena naloga obramba miru, potem velja to za našo armado; naša armada je nastala iz najprej neznatnih, potem pa vedno večjih in večjih partizanskih čet, ki so se na poziv Partije in maršala Tita uprle okupatorju. Naša armada je naša močna obramba. Na njen praznik ji obljublamo vsi, da bomo vedno kot ona ostali budni na straži jugoslovanske svobode, neomajno zvesti njenemu komandantu maršalu Titu.

Kmalu bi bil pozabil na dogodek, ki je razveselil vse prijatelje Jugoslavije po svetu. Vsi navdušeni prijatelji nogometa že dolgo vedo, da je naša reprezentanca premagala najboljšo moštvo Francije z rezultatom 3:2. Jugoslovani smo napeto spremljali to tekmo, saj so jo igrali trikrat in v treh deželah. V Beogradu je prvo srečanje bilo neodločeno, prav tako drugo v Parizu, šele tretje srečanje v Firenzi je prineslo zaslužen zmago našemu moštvu, ki bo letos igralo v finalnih tekmah za prvenstvo sveta. Kako so informbirojevci zagrizeni, pa pove dejstvo, da so pozivali prebivalstvo, naj tekmo v Parizu in v Firenzi bojkotira. Seveda jim ni uspelo. Mi smo pa razigrani spravili v žep še eno zmago.

Še marsikaj bi moral povedati. Tako bi bilo dobro, ko bi vsaj z besedico omenil izobraževalne tečaje, ki so se začeli lansko jesen in bodo po vaseh trajali do začetka pomladnih del. Izobraževalni tečaji so zdaj v vsej Sloveniji, njihova naloga pa je, da dajo ljudem več izobrazbe (kakor že ime pove), da bodo lažje kos svojim nalogam. Lanskih tečajev se je udeležilo okoli 11 tisoč ljudi, letos pa jih bo mnogo več. Tečaji so brezplačni in ljudje na njih mnogo pridobijo. Tu gre predvsem za starejše ljudi in za tako mladino, ki se je v času okupacije pomanjkljivo izsolala. Povedati bi moral tudi, da so plani organizacije Osvobodilne fronte za leto 1950 bili pripravljeni že lani, zdaj pa smo pričeli z njihovo uresničitvijo. Povsod delamo, povsod! Radi bi delali še hitreje, toda premalo imamo delavcev.

Na koncu še važno kulturno novico! Eden največjih prijateljev koroških Slovencev, podpredsednik vlade Edvard Kardelj je bil izvoljen za častnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Hkrati z njim je bil imenovan tudi predsednik Gospodarskega sveta Boris Kidrič za rednega člana Akademije, direktor instituta za družbene vede Boris Žiherl pa za dopisnega člana Slovenske akademije poleg večjega števila slovenskih učenjakov različnih strok. Koroške Slovence bo gotovo razveselilo to, da je za maršalom Titom, prvim častnim članom Akademije, postal drugi častni član tudi njegov najozži sodelavec, Edvard Kardelj, ki je kot zunanji minister Jugoslavije na čelu naše delegacije častno in ponosno vedno zastopal koristi narodov Jugoslavije, tako na mirovnih pogajanjih leta 1946 kot na zadnjem zasedanju Združenih narodov 1949.

Zdaj pa moram končati! Lepo pozdravlja vse prijatelje „Slovenskega vestnika“

France Vižan

iz

Jugoslavije

je vedo, da je tu vredno živeti!

Dragi „Vestnik“ — zadnji čas je bilo pri nas precej novic, pa tudi drugod po svetu. Kakor Ti je znano, so v Bolgariji obsodili na smrt Trajča Kostova zato, ker je tako hotela Sovjetska zveza, da bi sprožila nove propagandne bombe proti Jugoslaviji. Toda nerodni in domišljivi kakor so, so pozabili, da jim noben sodni proces ne bo pomagal dokazati, da se je 16 milijonov Jugoslovancev spremenilo v fašiste, ker bi oni tako hoteli. Sramotno početje informbirojevskih držav pa zanje ne bo rodilo nobenega uspeha, saj že dolgo poznamo arabski pregovor, da psi lajajo, karavana pa gre vendar naprej.

Da, mi gremo naprej! Slovenski rudarji v premogovnikih delajo že za prihodnje leto. Za njimi je cela vrsta podjetij in tovarn, ki so že dolgo pred rokom izpolnili plan za tretje leto Titove petletke. V Ljubljani smo postavili prvo montažno

Dragi „Slovenski vestnik“! Danes Ti pišem že četrtič. Upam, da prejemaš mojo pošto v redu in da si zadovoljen z mojimi novicami. Prosim Te pa lepo, da povprašaš tudi svoje čitatelje, ali so zadovoljni. Radovednosti vseh sicer nikoli ne moreš ustreči, toda človek rad sliši nasvete in želje. Pred kratkim so nas obiskali koroški mladinci, ki so si ogledali življenje v naši državi. Videli so poleg Slovenije velik del Jugoslavije, rudnike, nove elektrarne, Novi Beograd, predvsem pa so videli to, da borbe koroških Slovencev ne poznajo samo Slovenci, ampak tudi ljudje v Bosni in drugod, preprosti in učenjaki, kmetje in delavci. Sicer pa bodo koroški mladinci kolikor medtem tega že niso storili, povedali sami, kako so govorili z ljudmi nove Jugoslavije in dihal vonj domače zemlje. Koroški mladinci so lahko z veseljem in s ponosom ugotovili, da je Jugoslavija dežela bodočnosti, dežela, kjer ljud-

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. France Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624-4; Z vsehino odgovarja: France Kosutnik, Tiska: Robitschek u. Co., Wien VIII., Hernalsgürtel 20. — Dopolni naj se posiljajo na nastov: Klagenfurt 2, Postschließfach 17.

Nobena obrekovanja ne morejo prikriti dejstev

Zunanji minister FLRJ Edvard Kardelj o vprašanjih jugoslovanske zunanje politike

Na skupni seji Zveznega sveta in Svele narodov Ljudske skupščine FLRJ Jugoslavije dne 27. decembra 1949 v Beogradu je imel podpredsednik vlade FLRJ in zunanji minister tov. Edvard Kardelj govor, v katerem je med drugim dejal:

Preteklo leto je bilo za našo državo v zunanjepolitičnem oziru polno dogodkov, ki so postavili na preizkušnjo zavednost naših narodov, revolucionarno vztrajnost našega delavskega razreda in notranjo moč naše države sploh. Bilo je leto, v katerem se je brezobzirno nadaljeval pritisk sovjetske vlade na narode Jugoslavije, da bi se odrekli svojim pravicam do samoodločbe in enakopravnosti z drugimi narodi in da bi priznali v socialističnem sistemu kot zakonito prakso uvedbo protidemokratskega centralističnega „vodilnega naroda“.

Znano vam je, da se je ta reak-

cionarna protijugoslovanska akcija, ena najbolj mračnih v zgodovini mednarodnih odnosov, začela s pismi vodstva VKP(b) Centralnemu komiteju KPJ. Danes je jasno, da so bila ta pisma samo prvo obdobje protijugoslovanske akcije, katere smoter je bil, da bi zlomila vodilne sile naše države, Komunistično partijo Jugoslavije, kakor tudi enotnost političnega temelja ljudske demokracije v Jugoslaviji — Ljudske fronte. Nato so prišle nove faze pritiska.

Izdana je bila resolucija Informbiroja, ki je začela eno najbolj umazanih klevetniških gonj, ki jih pozna zgodovina, da bi ločila vodstvo od ljudstva, da bi zmedla ljudstvo in mu nato laže vsilila tujo voljo.

Nato so prišle gospodarske akcije, ki so se končno razvile v skoraj popolno gospodarsko blokado držav vzhodne Evrope.

ne in diverzantske skupine ter propagandno protijugoslovansko gradivo, proti čemur je vlada FLRJ vložila svoje proteste LR Madžarski in LR Bolgariji. Tu gre za kriminalni izmeček najhujše vrste, in sicer po večini nejugoslovanske narodnosti — izmeček, ki nima nobene zveze s politiko, katerega pa se kominformovski organizatorji poslužujejo pri pomanjkanju „zdravih sil“ v Jugoslaviji. Nič ne odkriva bolj očitno protirevolucionarni in hegemonistični značaj protijugoslovanske kominformovske gonje in njen polom v Jugoslaviji, do katerega je nujno prišlo prav zaradi takega njenega značaja, — kot ta dejstva.

Naše državljane, ki živijo v državah Vzhodne Evrope, brez povoda zapirajo, preganjajo in strahujejo, našim manjšinam so vzeli temeljne nacionalne, politične in kulturne pravice.

Samo po sebi je razumljivo, da so vlade držav vzhodne Evrope prekinile tudi sleherno kulturno sodelovanje z našo državo. V tem obdobju se posamezne vlade ne le nadaljevale z neizpolnjevanjem svojih obveznosti in konvencij „o kulturnem sodelovanju“ temveč so jih tudi formalno razdrle.

Poleg tega so vlade vzhodnoevropskih držav dosledno preprečevale

delegacijam FLRJ udeležbo na mednarodnih kongresih in konferencah v teh državah. Vlada Bolgarije je izgnala iz Bolgarije predstavnike jugoslovanske študentske mladine, ki so odšli septembra 1949 v Sofijo, da bi se udeležili sestanka Izvršnega komiteja Mednarodne študentske zveze. Vlada ČSR je onemogočila sodelovanje vsem našim delegatom na kongresu v Pragi spomladi leta 1949 ter na zasedanju Izvršnega komiteja Mednarodne organizacije novinarjev v Pragi septembra 1949. Vlada LR Romunije je zaplenila v začetku 1949 razstavo fotografij „Jugoslavija v graditvi“. Madžarska vlada je onemogočila avgusta 1949 delegatom Jugoslovanske mladine sodelovanje na zasedanju pripravljalnega komiteja za organizacijo festivala Svetovne federacije demokratske mladine v Budimpešti.

Patentirani lažno demokratski mojstri licemerstva so s takimi surovimi policijskimi ukrepi preprečili našim narodnim organizacijam sodelovanje v nešteti mednarodnih organizacijah, ne da bi jim tudi v enem edinem primeru dopustili, da bi delegatom teh organizacij poročali o svojem stališču in jim navedli svoje argumente proti obrekovalnim obtožbam. Tudi to je dokument, ki govori o pravem značaju protijugoslovanske gonje.

Ljudstva so močnejša od vsake blokade

Zgodovinska ironija je, da so sovjetska in druge informbirojevske vlade uporabljale ista sredstva gospodarske blokade proti socialistični državi, ki brani načela socialistične demokracije, kakršna so nekdanje uporabljali najbolj reakcionarni imperialistični krogi proti Oktobrski revoluciji. Takrat se je jasno pokazalo, da je ljudstvo močnejše od blokade, vendar pa je sedanje sovjetsko vodstvo krenilo po tem že opuščenem stališču protirevolucije. Vsemu temu je sledil sistem najrazvrednejših političnih ukrepov, združenih z grožnjami in vojnohujskimi demonstracijami, skratka vse, kar dandanes imenuje svet živčno vojno. Namen vsega tega je bil, preplahiti naše narode in jih zavirati v njihovi mirni socialistični graditvi. Da bi to opravičili, so obrekovalci nadeli Jugoslaviji naslov fašistične države, in so vse ljudi, ki zavzemajo v naši državi kakršne koli položaj, razglasili za angloameriške in nemške vohune. Podpredsednik sovjetske vlade Molotov se je celo ponizal do trditve, da se je sedanje vodstvo Jugoslavije pod vodstvom tov. Tita spočetka samo nadelo krinko komunizma in prijateljstva do Sovjetske zveze, samo da bi se povzpelo na oblast in nato

upostavilo fašizem. To pomeni, da je laž več ko dvajsetletna borba KPJ v stari Jugoslaviji, da je laž vsa naša osvobodilna borba proti fašističnim osvajalcem z velikanskimi državami in da so laž velike zmage naše socialistične graditve. Zares samo tedaj, kadar se več ne upošteva ničesar, kar je človeško, samo tedaj, je mogoče izmišljati takšna čudovita obrekovanja.

Uprizorili so dalje tudi nekaj krvavih sodnih burk, s katerimi naj bi dokazali, da nova Jugoslavija razvija in pripravlja vojno proti informbirojevskim državam ali pa vsaj umore na vseh straneh v teh državah in da je nevarna za neodvisnost teh držav. Z drugimi besedami, te razprave naj bi dokazale, da je Jugoslavija pripravljala vojno proti tem državam, torej tisto, kar bi dejansko v teh državah radi pripravili naši državljani.

Vlada Sovjetske zveze, za njo pa še druge vlade vzhodne Evrope, so se po dejanski kršitvi pogodb o prijateljstvu in medsebojni pomoči lotile tudi njihove formalne razveze. Vlada Sovjetske zveze je 20. sept. 1949 prva odpovedala pogodbo o prijateljstvu, za njo pa so v roku nekaj dni sledile vlade Poljske, Madžarske, Romunije, Bolgarije in ČSR.

Sovjetska zveza ščiti belogardistične elemente

Vlada Sovjetske zveze je vzela v zaščito nekaj aretiranih belogardističnih elementov, izrazitih sovražnikov socialistične Jugoslavije, ki so jih prej pridobili za sovjetsko obveščevalno službo in za delavnost proti FLRJ. Vlada Sovjetske zveze je poslala vladi FLRJ pet not, v katerih se je zavzemala za te elemente, katerih protidrjavno delavnost so odkrili organi naše državne oblasti. S svojo noto z dne 18. avgusta 1949 je sovjetska vlada zagrozila, da bo „prisiljena uporabiti druge učinkovitejše ukrepe, ki so potrebni za zaščito pravic in koristi sovjetskih državljanov v Jugoslaviji.“ Čeprav gre za sovjetske državljane, ki so se pregrešili proti jugoslovanskim zakonom, je vlada FLRJ v dobri volji, da bi rešila vsa sporna vprašanja, z noto od 23. avgusta 1949 izrazila pripravljenost, da omogoči tem osebam svoboden odhod v Sovjetsko zvezo. Toda vlada Sovjetske zveze sploh ni odgovorila na jugoslovansko noto.

Da bi preprečile normalno delo naših diplomatskih in drugih predstavnikov in kompromitirale njihov ugled, ki ga imajo v inozemstvu, so vlada Sovjetske zveze in druge in-

formbirojevske vlade izgnale 22 diplomatskih uslužbencev in 27 drugih uslužbencev ministrstva za zunanje zadeve, da ne omenim diplomatskih in drugih uslužbencev ostalih naših misij v teh državah. Prav tako je bilo aretiranih nekaj uslužbencev v teh državah. Vrh tega je bilo v delu Berlina, ki je pod sovjetskim vojaškim nadzorstvom, v začetku decembra 1949 odpovedano gostoljubje vojaški misiji FLRJ, akreditirani pri Zavezniškem kontrolnem svetu v Berlinu.

Da bi prišlo do normaliziranja razmer na mejah, na katerih so omenjene države izvedle več provokacij, je vlada FLRJ predlagala njihovim vladam sklenitev sporazuma o ustanovitvi mešanih komisij za preiskovanje in ugotavljanje obmejnih incidentov. V zvezi s tem prizadevanjem je bil sklenjen 3. avgusta 1949 tak sporazum z vlado LR Madžarske, ki pa ga je razdrila komaj tri mesece po podpisu. Vladi LR Bolgarije in LR Albanije pa nista niti odgovorili na predlog vlade FLRJ.

Na drugi strani skušajo državni organi sosednih vzhodnih držav spravljati v Jugoslavijo obveščeval-

Protijugoslovanska gonja je doživela popoln neuspeh

Razumljivo je, da je doživela ta akcija v vseh svojih fazah v Jugoslaviji popoln neuspeh. Če bi se avtorji te gonje opirali na revolucionarno jedro marksizma-leninizma, tedaj bi morali že vnaprej vedeti, da bodo s takšnim načrtom doživeli v Jugoslaviji polom. Obrekovanje je obrekovanje, ki je v brezobzirnih rokah precej nevarno orožje. Toda stvarnost je stvarnost, kdor pa se oddalji od nje, se bo moral razočarati v svojih računih. Ta stvarnost pa govori o tem, da v socialistični državi, kakršna je Jugoslavija, ne more najti informbirojevska akcija drugega oporišča kot v ostankih kapitalistične preteklosti bodisi v gospodarstvu bodisi v glavah deklasiranih elementov ali v okorelih birokratih, ki se oddaljujejo od ljudstva. Taka osnova pa je obsojena na propad, skupno z njo pa tudi vsi tisti, ki upajo vanjo.

Glejte, zato je morala informbirojevska akcija v naši državi doživeti polom, pred katerim je niso mogli rešiti niti mnogoštevilni procesi v vzhodnoevropskih državah. Če ti procesi niso mogli umazati velike demokratske bitke naše države za stvar socialistične demokracije, so vendarle odkrili, da je v vseh narodih odpor proti gospodovalnim težnjam in da se vodstva, ki v tem vprašanju niso na strani ljudstva, nujno od njega čedalje bolj oddaljujejo in kompromitirajo samo idejo socializma v očeh ljudskih množic.

Protijugoslovanska akcija se je

Spor med SZ in novo Jugoslavijo se je spremenil v resno grožnjo za neodvisnost in mir jugoslovanskih narodov

Medtem pa je očitno, da spor med sovjetskim vodstvom in novo Jugoslavijo že dolgo ni nič več idejni spopad, marveč se je izpremenil, v resno grožnjo za neodvisnost in mir jugoslovanskih narodov. S tem je dobil ta spopad svoje določeno mesto v današnjih mednarodnih političnih odnosih in ni več nobena osamljena akcija sovjetsko-jugoslovanskih odnosov. Protijugoslo-

pred vsem svetom odkrila takšna kakršna tudi je kot napadalna grožnja, preračunana na to, da uniči njihovo neodvisnost in jih podredi tujemu gospodarstvu. Takšna težnja je danes največja ovira za vsestranski napredek socializma in posebno za nadaljnji razvoj socialistične demokracije.

Ne nameravam se spuščati v teoretično polemiko o tem, kaj je socialistična demokracija. Za nas v tem trenutku ni bistveno takšno ali drugačno mnenje sovjetskega vodstva o našem socializmu, o katerem bo zgodovina izrekla svojo sodbo, marveč vprašanje, ali bo priznalo sovjetsko vodstvo, ne z besedami, temveč v resnici, slehernemu narodu pravico do opredelitve. Ako se ne želi držati tega načela, pomeni to, da je krenila po poti nasilnega vsiljevanja volje drugim narodom, s čemer prihaja nujno navzkriž s temeljnimi zakoni razvoja socializma. Prav zaradi tega je danes vprašanje odnosov med socialističnimi državami, posebej pa vprašanje odnosov sovjetske vlade proti Jugoslaviji, preizkusni kamen, na katerem se mora izkazati doslednost v načelih socialističnega demokratizma, doslednost v načelih marksizma-leninizma. Slehera težnja, ki je hotela v odnose med narodi vnašati prisilna sredstva, je bila vselej reakcionarna, posebno pa je reakcionarna v socialističnem sistemu in lahko samo izpodkopava moč socializma prav pri njih in napeljuje vodo na mlin reakcije v svetu.

Vsa ta dejstva je imela delegacija (Dalje na 4. strani)

Nobena obrekovanja ne morejo prikriti dejstev

Zunanji minister FLRJ Edvard Kardelj o vprašanjih jugoslovanske zunanje politike

(Nadaljevanje s 3. strani)

ja FLRJ na četrtem zasedanju OZN pred očmi in ni mogla iti molče mimo njih. Jugoslovanska delegacija je navedla ta vprašanja na IV. zasedanju OZN prvič zato, ker vidimo v OZN tisto tribuno sodobnega človeštva, ki navzlic svojim številnim slabostim vendar pomeni močan jez za vojnouhujskaške težnje. Zato menimo, da moramo na tej tribuni javno in odkrito osvetljevati jedro sedanjih mednarodnih odnosov, da bi se znali boriti za mir in za boljše odnose med narodi. Drugič — jugoslovanska delegacija je navedla na tribuni OZN nekatera dejstva o odnosih Sovjetske zveze in drugih vzhodnoevropskih držav zato, ker je sovjetska vlada, ne da bi preveč iz-

birala sredstev in metod v svoji državni politiki proti FLRJ, sama hrupno postavila to vprašanje pred ves svet. Molčati o tem bi pomenilo vtakniti kakor noj glavo v posek pred očitno stvarnostjo in pred težavami, ki nastajajo za delovne ljudi naše države in njihovi miroljubni socialistični graditvi zaradi protidemokratske in protisocialistične politike sovjetske vlade proti naši državi. Tretjič — je jugoslovanska delegacija navedla ta načelna vprašanja zato, ker se v vsakdanji politični praksi pojavljajo ta vprašanja v takšnih oblikah, ki morajo nedvomno zanimati celotno človeštvo, saj gre za vprašanje odnosov med narodi, to pa pomeni, za vprašanje miru.

rešitev tega spora ne zavisi od nas. Toda vlada FLRJ ne bo prenehala poudarjati, da je vedno pripravljena obnoviti korektne in prijateljske odnose s temi državami, vendar pod pogojem, da ti odnosi temelje na prizadevanju medsebojne enakopravnosti in brezpogojnem spoštovanju.

Minulo leto je bilo polno naporov, da bi se čimbolj okrepilo gospodarsko sodelovanje z drugimi državami, zlasti v zvezi z obvladovanjem negativnih posledic gospodarske blokade po vzhodnoevropskih državah. Vlada FLRJ se je prizadevala in si prizadeva, da v pogojih enakopravnosti, v pravicah in obveznostih, razvija trgovinske odnose z našo državo.

Kot vam je znano, je vlada FLRJ, da bi olajšala gospodarsko obnovo in zgraditev naše države ter olajšala gospodarska bremena našim delovnim ljudem, prišla sklepati posojila. Do sedaj je bil v tej smeri dosežen sporazum z vlado ZDA, oziroma z Import Export banko v Washingtonu, od katere smo dobili posojilo v skupnem znesku 25 milijonov dolarjev. Dvajset milijonov dolarjev od tega posojila bo šlo za kapitalno izgraditev in to predvsem za gozdarstvo, barvasto metalurgijo,

ostalih pet milijonov dolarjev pa bo uporabljenih za nakup surovin.

Od Mednarodnega valutnega fonda smo dobili posojilo v znesku 9 milijonov dolarjev, ki bodo uporabljeni za nakup surovin.

Vrh tega smo dobili od Mednarodne banke načelni pristanek za posojilo v znesku 25 milijonov dolarjev za kapitalno opremo ter pričakujemo, da bo tudi to posojilo kmalu na razpolago vladi FLRJ. V zaključni fazi so pogajanja za posojilo v znesku 2,7 milijona dolarjev za opremo lesne industrije.

Tako je z našimi posojili, za katera govore obrekovalci, da so nas pripeljala v popolno gospodarsko odvisnost od Amerike in Anglije.

Toda hrup o tem, da je Jugoslavija prišla v odvisnost od zahodnega kapitala, je potreben kominformskim obrekovalcem, da bi s tem prikrili polom svoje teorije, da ne more nobena socialistična država obstajati kot taka, ako se ne podredi gospodstvu tako imenovane „vodilne države“. Toda resnica je v tem, da te obrekovalce jezi prav dejstvo, da je Jugoslaviji uspelo ne le obvladati posledice gospodarske blokade, temveč tudi doseči uspehe, ki krepijo njeno gospodarsko moč, s tem pa tudi njeno gospodarsko in politično neodvisnost.

Nova Jugoslavija ne ogroža nikomur nacionalne enakopravnosti

Umljivo je, da so obrekovalci tudi ob tej priložnosti dvignili krik in vik, češ, kako smo sedaj končno in dokončno „prešli v imperialistični tabor“. Predvsem bi želel povedati, da ne ogroža nova Jugoslavija nikomur nacionalne neodvisnosti in ne sodeluje v prav nobenih „napadalnih blokih“, ne goji nobenih gospodarskih teženj, niti ne želi, da bi gospodarsko izkoriščala kateri koli narod. Potemtakem ni in ne more stopiti v kakršen koli imperialistični tabor. Nasprotno pa bi lahko govorili o imperialističnem značaju kominformske akcije, ki teži za tem, da vtihotapi dozdevno pod zastavo socializma, tako imperialistično blago, kakor so hegemonizem, nasilno vsiljevanje svoje volje drugim narodom, gospodarsko izkoriščanje drugih narodov itd. Ni dvoma, da začenja v hipu, ko vlada socialistične države, kot je Sovjetska zveza, krene na pot hegemonije nad drugimi narodi, njena zunanja po-

litika izgublja značaj načelne protimperialistične borbe in se spreminja v borbo za razdelitev interesnih sfer med velikimi silami. Ta zakonitost se jasno vidi ne le v sovjetski politiki proti Jugoslaviji, ampak tudi v negativnih rezultatih sovjetske zunanje politične smeri, katere cilj je ustvaritev neke vrste skupnega gospodovanja velikih narodov nad malimi. To prizadevanje je prišlo tako daleč, da sovjetska zunanja politika sedaj očitno poziva celo poražene sile nemškega nacionalizma. Takšna politika seveda lahko preplasi male oziroma šibkejšje narode na svetu. Ne more pa jih mobilizirati na liniji napredka človeštva. Prav zaradi tega ne more biti večje nevarnosti za socializem, kot so protidemokratske tendence v samih socialističnih državah, predvsem pa težnje po gospodovanju nekega naroda ali neke države oziroma vodstva neke države nad drugimi narodi.

Kjer je gospostvo enega naroda nad drugimi, tam ne more biti zblizanja in prijateljstva med narodi

Glejte, v tem je širši smisel sedanje borbe jugoslovanskih narodov za neodvisnost. To ni neko nacionalistično stališče, temveč načelno stališče socialistične demokracije, ker ne more biti zblizanja in prijateljstva narodov tam, kjer je gospostvo enega nad drugimi, kjer je neenakopravnost.

Razen tega bi rad ob tej priložnosti še poudaril, da vlada FLRJ ni bila nikakor in ne bo nikoli orodje katere koli tuje politike ter je samo organ volje suverenih narodov Jugoslavije, ki na teh tleh grade socialistično družbeno ureditev. Jugoslovanski narodi so pripravljeni zato na enakopravni podlagi sodelovati z vsemi državami, toda nočejo se podrediti kateremu koli tujemu gospostvu, pa naj se skriva pod kakršnim že ideološkim plaščem, ker se zavedajo da je sleherna oblika gospostva v mednarodnih odnosih reakcionarna in škodljiva za stvar napredka človeštva. Vlada FLRJ ni niti sklopala niti nima namena sklepati kakršne koli tajne dogovore ali „gentlemanske sporazume“ s katero koli vlado, ki bi bili naperjeni proti kakšni državi. Vsa njena politika je odkrita in javna. FLRJ ne pripada nobenim vojaškim blokom in ni niti bila in ne bo udeležena v kakršnih koli napadalnih načrtih proti kateri koli državi. Armada FLRJ je armada obrambe neodvisnosti naše države ter ne more služiti nobenim drugim smotrom. Ta politika se odraža v vseh zunanje političnih ravnanjih vlade FLRJ in nobena obrekovanja ne morejo tega dejstva skriti pred svetovnim javnim mnenjem.

Toda vlada FLRJ bo znala braniti neodvisnost in mir naših narodov z vsemi listimi sredstvi, ki so ji na razpolago kot vladi suverene države, ki je na eni strani zmožna ostati zvesta svojim načelom, na drugi strani pa tudi zna upoštevati objektivne odnose v sodobnem svetu.

Vi veste, da je bila FLRJ na IV. zasedanju OZN izvoljena v Varnostni svet. Ta izvolitev je vsekakor resen uspeh za našo državo. Njen poglobitveni pomen je v neuspehu poskusa, da bi FLRJ osamili ter ji preprečili aktivno sodelovanje v OZN. Z drugimi besedami: predstavniki vzhodnih držav so si prizadevali, da bi blokado z vzhoda dopolnili z blokado z zahoda. Lahko rečemo, da so ta prizadevanja dokončno propadla.

Ko pa so propadla taka prizadevanja, kominformski obrekovalci sedaj obširno pišejo o tem, da je Jugoslavija z vstopom v Varnostni svet dokončno postala odvisna od zahodnih velesil. Na vse take govore lahko rečemo samo eno: Jugoslavija ni kandidirala za Varnostni svet zato, da bi postala orodje kogar koli, temveč zato, da bi utrdila svojo neodvisnost.

Naj obrekovalci obrekujejo, kolikor hočejo. Toda vedeti morajo, da ne bomo opustili nobenega ukrepa, ki ga lahko kot država storimo, da zaščitimo mir in neodvisnost naših narodov.

In slednjič bi rad naglasil, da ni vlada in nobenem pogledu odgovorna za sovražno stališče, ki so ga zavzele proti naši državi vlada Sovjetske zveze, pod njenim vplivom pa tudi druge vlade. Potemtakem tudi

Jugoslavija vodi politiko miru in neodvisnosti

Toda nedvomno so se odnosi naše države z Ameriko, Anglijo, Francijo in številnimi drugimi državami zboljšali. Vendar v teh normalnih odnosih FLRJ z zapadnimi državami ni ničesar in ne more biti ničesar, kar bi bilo v čemer koli naperjeno proti kateri koli drugi državi ali krepilo kakršno koli akcijo proti neki drugi državi, pa tudi ničesar, kar bi v kakršni koli obliki dovoljevalo vmešavanje v naše notranje zadeve ali kar bi vplivalo na glavno smer naše zunanje politike, ki je v varovanju neodvisnosti naše države in v natančnem zasledovanju politike miru. To je bila in bo dosledno ostala smer naše zunanje politike ter razvoja sodelovanja z vsemi državami, ki se bodo ravnale po teh načelih v odnosih z našo državo.

Prizadevanje po aktivnem sodelovanju na gospodarskem področju se izraža tudi v odnosu do sosedne republike Italije. Razumljivo je tudi, da mora za ustvaritev takih odnosov med obema državama Italija voditi račun o zakonitih koristih sloven-

ske manjšine, ki živi na njenem ozemlju in kateri sedaj zanikajo določene osnovne demokratične in manjšinske pravice, ki so sicer zajamčene ne samo z mirovno pogodbo, marveč tudi z italijansko ustavo. Pričakujemo, da bo taka politika spremenjena v korist dobrih sosednih odnosov med obema državama, še toliko prej, ker uživa italijanska manjšina v Jugoslaviji vse manjšinske pravice in ni podvržena nikakemu raznarodovalnemu pritisku.

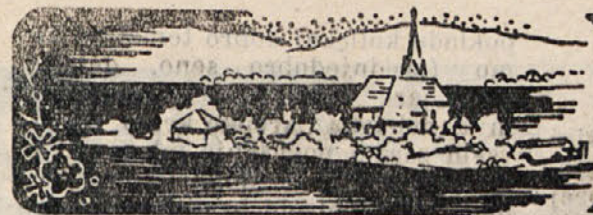
Če govorimo o odnosih med Italijo in FLRJ, se ni mogoče izogniti tudi vprašanju Svobodnega tržškega ozemlja. Povsem naravno je, da posveča vlada FLRJ temu vprašanju največjo pozornost. Zato smo večkrat poudarili, da ni mogoča nikak rešitev vprašanja STO brez neposrednega sodelovanja naše države. To vprašanje je mogoče reševati samo v sporazumu z Jugoslavijo in samo taka sporazumna rešitev lahko koristi italijanskemu in jugoslovanskemu ljudstvu ter miru in varnosti v tem delu Evrope.

FLRJ nikakor ne more priznati pariškega diktata

V odnošajih z Avstrijo so bili storjeni neki koraki naprej na področju gospodarskega sodelovanja. Toda poglavitno nerešeno vprašanje v jugoslovansko avstrijskih odnosih je vprašanje koroških Slovencev. Veste, da je bil s pariškim diktatom štirih velesil slovenski živelj na Koroškem odtrgan od Jugoslavije. Vlada FLRJ je proti tej odločitvi protestirala, vendar je naltela pri vseh velesilah na negativno stališče. Vlada Sovjetske zveze je celo poizkušala prevaliti odgovornost za tako odločitev na jugoslovansko vlado, da bi s tem opravičila svoje protijugoslovansko ravnanje, oziroma odstop od načel samoodločbe narodov v tem vprašanju. Ker so bile ustrezne note objavljene v našem tisku, se ne bom spuščal v podrobnosti glede tega vprašanja. Ostaja dejstvo, da je bila

Slovenska Koroška že drugič prepuščena tujemu gospostvu. Vlada FLRJ je v svojih notah velesilam jasno izjavila, da v nobenem primeru ne more priznati take odločbe, ne glede na to, da je prisiljena vzeti na znanje diktat velesil.

Kot neposredna posledica te nedemokratične odločbe v Parizu sta sledila povečano politično nasilje in gospodarski pritisk na koroške Slovence, da bi jih ponemčili. Po pravici zahtevamo od odgovornih činiteljev v Avstriji, naj prenehajo s tako politiko nasilja in raznarodovanja, koroškim Slovincem pa zagotovijo njihove manjšinske pravice. To bi bila tudi najboljša pot za vzpostavitev normalnih odnosov med našima dvema sosednima državama, kar nedvomno ustreza koristim avstrijskega naroda.

Po naši zemlji

Glas našega ljudstva

Nežtete izjave poštenih bralcev „Slovenskega vestnika“ iz vseh krajev pričajo, da naše ljudstvo prav dobro razume klevetniško gonjo knezoškofijskega ordinariata proti našemu listu in obsoja zlonamerno prizadevanje celovškega škofa in njegovega vikarja. Ne samo ustmeno, ampak tudi pismeno se oglašajo naši bralci in dajejo duška svojemu upravičenemu ogorčenju.

Tako nam na primer piše naš rojak iz Himmelberga med drugim naslednje:

V „Slovenskem vestniku“ smo brali, da knezoškofijski ordinariat, oziroma njegov generalni vikar v cerkvenih listih hujska proti našemu listu. K temu hujskanju pripomnim naslednje: Če ta gospod za branije bralcem in sotrudnikom našega lista prejemane svetih zakramentov, ga vprašamo, zakaj ne skrbi, da bi bil v Beljaku, kjer je okolica do 75 odstotkov slovenska, nastavljen tudi tak duhovnik, ki bi bil zmožen slovenščine, ker zaradi tega toliko ljudi nima priložnosti, da bi se mogli spovedati slovensko in sprejeti zakramente. Temu naj bi posvečal gospod generalni vikar svojo skrb. Pred kakimi petnajstimi leti sem sam pismeno prosil knezoškofijski ordinariat, da bi namestil v eni župniji v Beljaku slovenščine zmožnega duhovnika in predlagal slovenskega frančiškana, ki je v okolici Beljaka doma pa je moral

biti nekje na Tirolskem. Toda na mojo prošnjo in predlog mi je knezoškofijski ordinariat odgovoril, da to ni mogoče.

Tudi v Celovcu ni poskrbljeno, da bi imeli slovenskega spovednika, od kar je umrl pater Valerijan. Le redko kdaj dobiš pri kapucinih slovenskega spovednika, pač pa itali-

janskega, da o drugih cerkvah niti ne govorim. Tu bi imel gospod generalni vikar dovolj dela, ako mu je kaj do slovenskih vernikov. Vsakdo ve, da premeščajo slovenske duhovnike v nemške kraje, na slovenske župnije pa nemške duhovnike, celo rajhovske, da uvajajo nemško bogoslužje. Sovraštvo generalnega vikarja do edinega glasila koroških Slovencev je prozorno, nikakor pa ni skrb za duše slovenskih vernikov.

Sadovi šovinistične vzgoje

Ne moremo preko tega, da ne bi poročali, kako kvarno vpliva vzgoja in zgledi nestrpnih, šovinističnih roditeljev na mlada srca, ki bi morala biti nepokvarjena in vzgojena tako, da bi poznala v človeku druge narodnosti enakovrednega sočloveka. Značilen primer pa, ki ga navajamo tukaj, govori seveda vse drugače in dokazuje, da se na Koroškem naši sosede do tega spoznava še niso povzpeli. Učenka Frieda Aichholcer, hčerka Franca Aichholcerja, čolnodelavca v Vudmatu, obiskuje meščansko šolo v Vrbi. Dne 28. novembra pa jo je doletela nesreča. Nek fant ji je zagnal kamen v oko, da je morala v bolnico, kjer se še danes nahaja. Ker je Frieda hčerka delavca, ki s svojo plačo v tej draginji težko izhaja, bi ji bili kakšni prispevki gotovo dobrodošli in bi ji bili v uteho v bolnici. Zato

so hotele njene tovarišice—sošolke Hilda Sumper, Irma Dersola in Pavlina Ivančič in še druge za svojo sošolko zbrati pri ljudeh nekaj malenkosti, bodisi denarja ali kaj drugega. Ker pa so dekleta zavedne Slovence in so zbirale za prijateljico Slovenko, so morale doživeti v Vrbi, da so jih vrbska dekleta, posebno neka Glanz in hčerka hotelirja Bundschuh neka Knes, zmerjali z „vindische“ in Knes je še celo zelo „rahločutno“ izjavila: „Grad nicht,

SPZ naznanja

V nedeljo, dne 15. januarja 1950 ob 14. uri priredi SPD „Gorjanci“ v Kotmari vasi pri Plajerju kulturno prireditev s šaloigro

„Lažizdravnik“

Sodelujejo: domači pevski zbor in duet. — Vsi prav prisrčno vabljeni!

geschieht ihr recht, ist wenigstens eine Windische weniger“.

Brez dvoma, zelo „nežna“ cvetka iz ust buržajske hčerke hotelirja Bundschuh. Ali to da nekoliko misli. Nemogoče je, da bi prišlo mlado dekle s takim sovraštvom na svet, ne, izvor je globlje. Od starih slišijo podobne izjave, stariši jim vcepljajo zaničevanje do slovenskega ljudstva, predvsem polkapitalistični stariši do nepremognejšega slovenskega naroda, ki ga imajo za ljudstvo dekel in hlapcev, narod siromakov, v tem konkretnem primeru do slovenske hčerke slovenskega delavca. Težko, da se ti ljudje zavedajo, da tako zastrupljanje nežne mladine njim samim nikakor ne koristi, mladini tudi ne, celokupen nemški narod pa je že drago plačal takšno vzgojo. V nas pa vzbuja takšno zaničevanje našega ljudstva upor in odločno voljo, da si tega ne pustimo dopasti.

Slovenji Plajberk. V Bodnu pri Serajniku je bilo 31. decembra običajno silvestrovanje z godbo in plesom, kratka s prosto zabavo. Tega večera se je udeležil tudi tovariš Wieser Srečko s svojima dvema bratoma, s sestrično in tov. Strugo Pavlom. Bilo je ob kakih devetih, ko so prišli tja ter so se popolnoma mirno in dostojno obnašali in se udeležili zabave. Toda, kakor je bilo za pričakovati, je tam navzoči Lauseger Rok, ki je splošno znan za nestrpnega in prelepača in razgrajča, ki ne opusti nobene priložnosti, da se ne bi znašal nad Slovence, jih izzival in napadal, tudi ta večer začel razgrajati in izzivati ter psovati s komunisti in Titovci in drugimi izrazi, ki razodevajo njegovo šovinistično sovraštvo do nas. Prizadeti se za njegovo zmerjanje niso zmenili in so se zadržali popolnoma mirno. Nekoliko pred dvanajsto uro se je Lauseger spet pojavil ter Wieserja zgrabil in ga dejansko napadel. Pomagal mu je dobro znani Mak Gabrijel, ki uživa pri oblasti zaupanje, da je bil postavljen za občinskega kmečkega vodjo, nikakor pa ne uživa zaradi svojega nebrzdanega sovraštva do vseh naših zaupanje ljudstva, in še nekateri

drugi. Wieser ima pričo, da je Lauseger enega podkupil, in sicer Gregorja Ogrisa, da bi pomagal pretepati. Napad je bil očitno organiziran, ker nekateri so prijeli Wieserjeve tovariše, njega pa zavlekli na prosto, seveda pod vodstvom glavnega nasilneža Lausegerja, ter ga zunaj pretepatli in ga tokli tako dolgo, dokler niso neki tuji ljudje, menda so bili neki Celovčani, posegli vmes in ga zavlekli v stran. Wieser je obležal s tako težkimi telesnimi poškodbami, da so ga morali nezvestnega zanesti v posteljo. Zaradi poškodb je Wieser za dalj časa nesposoben za delo.

Vsi poštene ljudje v občini se zgražajo in obsojajo zločinski napad. In kaj pravi k temu varnostna oblast. Kako dolgo bodo še smatrali naše ljudi za prosto divjačino, da nas bo smel pobijati, komur se bo zljubilo. Ne, mi si tega ne pustimo dopasti, naše potrpežljivosti je konec, opozarjamo ves pošten svet na razmere, ki vladajo pri nas, in zahtevamo, da se napravi red in zagotovi popolna varnost vsakega našega človeka ter onemogoči delovanje ljudem, ki na tak brutalen način kalijo mir in mirno sožitje v deželi.

Kozamirje, Naraglave, Smerdohi in jaz. Kopiše pa so podpisane že prej!

„A kaj so rekle Staneče?“

„Rekle so, da se ne podpišejo, da bodo še premislile, da so pa z Jazbino in bodo starile vse, kar bo storila Jazbina.“

Nicnar se je za hip zamislil. Lastnik Stana je bil največji kmet izmed treh lastnikov. Staneče so hodile prej svoja lastna pota, bile so na dobri nogi s Mušenikom in so bile s strani gozdne uprave deležne raznih ugodnosti pri vožnji in paši. Zato niso bile predobro zapisane v soseski.

„Dobro! Jazbina je pripravljena!“

Nicnar je spravljal vseh devetnajst pristopnih izjav; njegovo lice je zagorelo v rahlem ognju, kakor bi bil iz nicine zagledal od sonca ožarjeni breg onstran „proklete brvi“.

Nekega jutra je zapadel Jazbino globok sneg; v svoji beli odeji je bila vsa zamišljena, skrivnostna in sijajna. Prejšnje čase je tako Jazbina vsa zaživela, njene globače so se na-

polnile s kriki voznikov, s cingljanjem samincev, z butanjem hlobov, ki so drveli po njih v dolgih štostih, dneve, tedne, mesece. . . . Letos pa je tiha obležala v svoji samoti. Neskončno dolgi dnevi so se vlekli, a Jazbina jih ni mogla strpeti.

Karpuhov Šantač je že tretji dan izhodil gazi do vseh pragov.

„Nekaj je treba storiti!“

Na Verdeh so mu sporočili novico, ki je zgrabila vso Jazbino z nepremagljivo strastjo:

„Divje koze so začele z Uršlje pritiskati na Požganico. . . . Videli so že dve čredi. . . .“

Četrti dan je Jazbino zmotil hlapec Vester iz Mušenika, ki se je s krplji dokopal do Karpuhov.

„Obratovodja Kurej prosi Jazbino, da bi začela voziti hlope s plnine. Saninec je tak, kakršnega že leta ni bilo, a žaga skoraj ne bo imela kaj rezati.“

Jazbina je slišala že prej, da je žaga v Mušeniku začela obratovati. Slišala je tudi, da delajo rudniki, da delajo fužine na Raynah. . . . Toda bila je bolj nezaupljiva kot delav-

Slovenska fizikturna zveza

naznanja, da bo od 23. januarja do 29. januarja 1950 v št. Janških Rutah

smučarski tečaj

Zadnji dan tečaja bodo smučarske tekme in miting pri Tislerju v št. Janžu. Udeleženci naj se javijo do 16. t. m. pri Slovenski fizikturni zvezi v Celovcu, Salmstrasse 6. Smučarji, ki nimajo smučk, jih lahko dobijo pri SFZ.

Ob zaključku tečaja smučarska tekma, pri kateri bodo razdeljene naslednje nagrade:

1. nagrada — smučke;
2. nagrada — lepe knjige.

Slovenska fizikturna zveza

Okrajni fizikturni odsek za okraj Borovlje

priredi v nedeljo, dne 15. januarja 1950

sankarsko tekmo mladine

Zbirališče ob 12.30 uri pri Olimpiu v Trnjah. — Pričetek tekme ob 14.30 uri od Mlečnika na Žingarci.

Vabljeni vsa mladina.

Razdeljene bodo naslednje nagrade:

1. nagrada — sanke;
2. nagrada — smučje;
3. nagrada — fotoaparat ter več drugih lepih nagrad.

Slovenska fizikturna zveza

PREŽIHOV VORANCI:

POŽGANICA

Nicnarjevina za vodo je postala ognjišče cele Jazbine, za njenim zidom so se stiskale glave, so žarele oči, so se krčile pesti. Karpuhov Šantač je ta novi, sveti ogenj nosil od hiše do hiše, od bajte do bajte, kakor se nosi od hiše do hiše blagoslovljeni ogenj na veliko kresnico.

„Nihče naj ne plača najemnine!“

In nihče ni plačal drugega obroka, ki je zapadel v začetku novembra.

Iskre so se kresale dalje.

„Zdaj je prišel čas, da oživimo našo staro pravdo, da vzamemo Po-

žganico. . . .“

„Danes je tako, kdor vzame, ta ima!“

„Toda treba se je organizirati!“

Jazbina se je zganila.

„Organizirati. . . ?“

„Se pa organizirajmo!“

Šantač je obletel vse pragove ter se je vrnil k Nicnarju z devetnajstimi pristopnimi izjavami.

„Kdo se je podpisal?“ je vprašal Nicnar.

„Vseh devet bajt, potem Močivje, Kvoce, Verhi, Padulje, Karpuhe,

Razno zrnje in otrobi za živino

Na zadnji seji poslovodij kmečkih gospodarskih združenj v Celovcu se je razvila tudi diskusija glede uporabne vrednosti posameznih otrobi in žit za krmljenje. K temu nekaj pojasnil.

Krmilno in redilno vrednost krmil presojamo na grobo po množini preb. beljakovin in množini škrob-

ne vrednosti. Preb. beljakovina je najdragocenejša in tudi najdražja snov, ki edina zamore odločilno sodelovati pri ustvarjanju mišičevja (mesa), krvi in mleka, dočim je v škrobni vrednosti izražena zmožnost krmila za tvorbo masti, toplote in delovne moči.

V 1 kg (100 dkg) posameznih krmil se nahaja:

	% — dkg preb. beljakovin	% — dkg škrobne vrednosti
pri pšenici	9—11	73
pri rži	8—10	73
pri ječmenu	6—10	66—75
pri ovsu	7—8	60
pri koruzi	6,5—8	80
pri grahu in fižolu	17—20	73
pri grašici	20—23	73
pri prosu	6—7	70
pri ajdi	7,5—9	50
pri lanenem semenu	18	120
pri pšeničnih otrobih	9—11	42—48
pri rženih otrobih	8—11	46—52
pri pšenični krmilski moki	11—12	70—75
pri ječmenovih otrobih	7—10	47—74
pri koruznih otrobih in koruzni krmilski moki	7	70
pri ajdovih otrobih	9	46

Naravno so pri nadaljnji presoji krmil merodajni tudi še stranski učinki, ki so večkrat odločilnejši kot množina preb. beljakovin in škrobne vrednosti.

Pšenica, kolikor prihaja pri nas kot „zadnja pšenica“ za krmljenje v poštev, je odlično krmilo in vpliva enako ugodno pri molznih kravah, pitovni živini in za delo. Posebno odlično se obnese za pujske. Veleposesstva so pridelovala v predvojnih časih posebno beljakovinate angleške vrste pšenice samo za krmilne namene.

Rž je izmed vseh žit najtežji prebavljiva. Vendar ne daje delovni živini nobeno žito toliko moči, vztrajnosti in trpežnosti kot rž. Težko delovni živini, predvsem težkim konjem lahko damo zmes ¼ ovsa z ržjo. Delovnemu in pitovnemu govedu odmerimo največ le 1 do 1 in pol kg rženega zdroba dnevno. Molznim kravam, predvsem brejim in svinjam pa rži raje ne damo.

Oves vsebuje izmed vseh žit še največ rudninskih snovi in je zato zanj najbolj hvaležna mlada živina, ki raste. Tudi pri konjih ne more nobeno drugo zrnje popolnoma nadomestiti ovsa v njegovi učinkovitosti na delovno silo.

Koruza vsebuje več tolščice (80 % škrobne vrednosti), zato je bolj prikladna za pitanje prašičev in govedi. Za mlado živino ni pripravna, ker žene preveč na mast, manj pa na rast. Pri kravah — molznicah pa pospešuje mlečnost. Če je koruzna pomeni, jo krmijo tudi konjem, namesto ovsa; toda povzroča potenje in zmanjša odpornost pri delu.

Ječmen nadomestuje posebno pri mladi živini oves. Pri pitanju kako-

vostno prvovrstnih prašičev nam da posebno okusno meso, ki doseže v normalnih časih boljše ceno kot pri pitanju s koruzo. Pospešuje tudi mlečnost pri kravah. Večkrat nadomestuje tudi oves pri konjih. Tako je znano, da Arabci krmijo svoje znamenite konje pretežno z ječmenom.

Ajda je v svojih lastnostih najbolj podobna ječmenu, torej uspešno debeli a ne daje prave moči. Dajemo jo v zmernih količinah le pitovni in vprežni, nikdar pa ne molzni in plemenski živini.

Proso je tako v sestavi kakor v uporabnosti najbolj podobno koruzi.

Laneno seme kakor tudi **lanena moka** je nadvse odlično krepko krmilo, kar dokazuje tudi razpredelnica sestave. Laneno seme vpliva tudi blagodejno in zdravilno. Žal je navadno predrago, zato ga uporabljamo za krmljenje le najdragocenejših plemenskih in mladih živali.

Sočivje (grah, fižol, grašica itd.) vsebuje dvakrat toliko beljakovin kakor žito. Poleg tega vsebuje tudi mnogo apna in fosforjeve kisline, kar vpliva ugodno na razvoj kosti. Sočivje je razen oljnih tropin in živalskih odpadkov najkrepkejšo živalsko krmilo. Ima pa tudi svojo slabost, ker je namreč zelo težko prebavno.

Otrobi in krmilne moke. Žitno zrnje ima v svoji sredini mnogo škroba (moke), proti luskini pa mnogo beljakovine in tolščice. Umetni mlini izmeljejo iz zrna skoraj vse moko, t. j. škrob, beljakovino in tolščice, tako da ostane naposled sama na drobno zmleta luskina, kateri pravijo fini otrobi. Domači mlini pa puščajo v bolj debelih otrobih še

precej moke, posebno proti luskini nakopičene beljakovine in tolščice. **Otrobi iz domačih mlinov** so torej mnogo redilnejši in boljši nego iz umetnih. Otrobi domače proizvodnje bomo torej radi uporabljali, dočim bomo na dokup mislili le ob primerno nizkih cenah, ki odgovarjajo njihovi manjši redilni vrednosti.

Vse otrobi so težji prebavljivi in pretežno bolj beljakovinate, a manj škrobnate kot zrnje. Krmilne moke so v njihovi sestavi podobne bolj zrnju.

Posebno radi uporabljamo **pšenične otrobi** in sicer za molzne krave poleg takih krmil, ki zapirajo. Tudi pri vzreji telet so prav uporabne. Svinjam jih najboljše dajemo poleg krompirja, konjem pa le izjemoma, ker povzročajo, kakor vse otrobi, kamne v črevesju.

Upoštevajmo še, da smemo vse zrnje pokladati živini le v obliki suhega ali malo navlaženega surovega zdroba, kakor tudi otrobi in krmilne moke pokladamo le suhe ali malo navlažene, nikdar ne v napoju, razen kravam prve 3 dni po otelitvi.

Z ozirom na sedanje cene se vse, kakor bolj izplača za vsakogar, ki

poklada količjak dobro temeljno krmo (srednjedobro seno, deteljo, malo jare slame, razne okopavine) in ki nabavlja „krepko krmo“ predvsem zaradi povečanja mlečnosti in zaradi pitanja, da dokupi oljne tropine, ne pa otrobi in žitno zrnje.

Otrobi in krmilne moke so prihajale — in bodo spet prihajale — pod različnimi, včasih lepo donečimi imeni v trgovino. Kljub temu ali prav zaradi tega niso pristne in so čestokrat pomešane z malo ali ničvrednimi snovmi sumljive veljave. Sploh pa velja to za vsa tržna krmila: za različne tropine in moke iz oljarn, zrezke sladkorne pese, rižavo moko, otrobe itd. Pri nakupovanju si zapomni naslednje: **Nikdar ne kupuj tržnih krmil, o katerih nimaš jamstva, da so čista, da niso ponarejena, da so zdrava, t. j. nepokvarjena, da nimajo škodljivih, niti praznih primesi! Če nimaš tega poročila, si lahko prevaran pri najbolj hvaljenih krmilih. Takim prevaram se moreš izogniti, ako naročaš krmila s posredovanjem slovenskih kmečkogospodarskih združenj — članic Zveze slovenskih združenj v Celovcu, ki zahteva tako jamstvo v tovarni oz. pri dobavitelju — producentu in jih poleg tega da tudi sama preizkusiti.**

Vernik — Kožuški

MLAČENJE PO PRAZNI SLAMI

Ferlitsch spet „rešuje“ nevarnost pomanjkanja mleka v mestu

Dne 6. decembra je naslovil namestnik deželnega glavarja Ferlitsch na koroške kmete „nujen poziv“, naj za domače potrebe štedijo z mlekom in da naj oddajajo vse odvisno mleko pristojni mlekarji oz. zbiralnici mleka. V pozivu se pritožuje, da kmetje brez upravičenja oddajajo mleko neposredno potrošnikom ali ga kot surovo maslo ali smetano vsled „nekoliko boljšega izkupička“ nosijo v mesta na trg. Vsled tega utegne nastati v zimskih mesecih v mestih popolna polomija s preskrbo bolnikov in otrok z mlekom. V svojem pozivu povdarja „ostre“ sklepe, da se onemogoči protizakonito prosto trgovanje z mlekom in mlečnimi izdelki.

Ta poziv in grožnje z „ostrimi sklepi“ sta namenjeni spet tistim, ki jim nista potrebna. **Kakor vedno hočejo tudi tokrat pritisniti samo kmete, in kakor vemo iz izkušenj, bo vsa strogost prišla spet na dan v prvi vrsti pri kmetih slovenskega ozemlja.** Kdor koli živi v razmerah našega ozemlja, ve, kako težko je danes že za denar in da je sleherni kmet zaskrbljen, kako bi dobil nekaj več grošev skupaj, da bi kril svoje davke in potrebe, in da rad proda svoje odvisno mleko. Vsakdo pa tudi ve, kako nesramno nizko in različno plačujejo mlekarne v Celovcu in Beljaku kmetom dobro mleko in da je včasih, kakor se je dogodilo to v št. Janžu v Rožu, raz-

lika pri ceni za mleko iz istega hleva in v isti dobi za celih 20 grošev pri litru. Tudi vemo, da n. pr. beljaška mlekarja meri mleko, kakor se ji pač zdi — enkrat določi enemu in istemu oddajalcu 2,4 % tolščobnosti (Fettgehalt), drugič pa 3,8 %. Kdor pa živi v mestu, tudi ve, kako neokusno in skvarjeno mleko dajejo mlekarne potrošnikom za 1,40 šil. Včasih se človeku gnusi do takšnega mleka.

Zato naj namestnik deželnega glavarja in njegov oskrbovalni odbor napravijo enkrat red v mlekarah in poskrbijo, da bo dobil kmet svoje mleko plačano od mlekarne tako, kakor se to spodobi in kakor je to pravično. Mlekarne bi bilo nujno ne samo zagroziti z ostrimi sklepi, temveč pometati iz njih vse, kar je pokvarjenega in kar dela tam za svoj žep, ne pa pozivati tiste, ki jim je danes poziv najmanj potreben.

Gospod namestnik deželnega glavarja, ki nam hoče biti kmet, naj poskrbi, da bosta prišla v mlekarne strogi red in pravičnost, naj poskrbi za odgovarjajoče cene mleku in naj poskrbi za vse možnosti, da bodo kmetje, ki morajo prav v zimskih mesecih nositi mleko zastoj po ure daleč do zbirališča, dobili za to potrebno odškodnino in kar je najvažnejše — tudi mleko pošteno plačano. Potem bo pa tudi v zimskih mesecih za vse dovolj mleka.

stvo, bila je tolikokrat goljufana, da ni nikomur več verjela . . .

„Hm, hm, — voziti praviš?“ je mrmral Karpuhov najemnik in gledal zdaj Vestra, zdaj svojega brata Šantača, ki je sedel za pečjo.

„Da, voziti! V planini je deset tisoč kubikmetrov plovov.“ „Ali boš črničevca?“ je ponudil Karpuh; ne da bi čakal odgovora, je nalil pis-kerc žganja in ga postavil pred gosta.

„Lepe denarje si lahko zasluži-te!“ je nadaljeval Vester, „letos plačajo več kakor lani!“

Karpuh je dromljal s prsti po mi-zi in srepolj gledal v hlapca.

„Denarja nam je vsem treba — ali s kom voziti? S kravami in ov-cami! Vozno žival nam je skoraj vso vzela rekvizicija . . .“

„Nekaj vprege pa je le še ostalo!“

Karpuh je dromljal dalje, nena-doma je bleknil:

„Kaj pa Dudaš . . . ali se je mo-goče vrnil?“

„Ne!“ se je kratko in težko izvi-lo iz Vestrovih ust.

Glas je bil tak, da so ga vsi v hi-ši vznemirjeno pogledali. Nato je bi-lo spet tiho.

Čez nekaj časa je Šantač z ropo-tom svoje pohabljenе noge prekinil ta mir.

„Mislim, Vester, da boš moral vprašati Nicnarja. On ima letos vse čez . . .“

Vsi trije so se takoj odpravili k Nicnarju. Tam so našli tudi najem-nika Kapišarja

„Voziti!“ je rekel Nicnar, ko je čul, za kaj gre. Jazbinci so se spo-gledali.

„Na to smo tudi že mi mislili, to-da stvar ni tako preprosta.“

Nicnar se je nekoliko zamislil. „Čigavi pa so ti plohi? . . .“ je dejal po kratkem premišljevanju. Vester je družbo debelo pogledal, a ni rekel nič.

„Voziti bo res treba, ker plovov ne moremo pustiti zginiti v planini. Denar pa tudi potrebujemo . . . Ven-

dar si moramo biti na jasnem.“

„Mi delamo — rudarji! Toda mi smo se sami zmenili!“ je rekel Ko-pišar.

„Kaj pravi Pasterk?“ je pobaral Šantač.

„Pasterk dela!“ je odvrnil Ve-ster.

„Zmenili se bomo s Pasterkom, potem bomo pa videli!“

S temi besedami je Jazbina od-pravila poslanca iz Mušenika. Še ti-sti večer se je vršil pri Nicnarju zbor, ki je sklenil, da odide posebna delegacija najprej v Mušenik, da vi-di Pasterka, potem pa na občino, da vidi novega slovenskega gerenta.

Pasterk je z dvema drugima ža-garjema pravkar kidal sneg s pos-lednjega kupa hlovov, ko so prišli v Mušenik Nicnar, Smerdoh in Kar-puh.

„Za koga pa delate?“ so vprašali Jazbinci.

„Za kruh!“ so odgovorili ža-garji.

„Prišli smo, da vidimo zadelj vo-

znje.“

„To je pametno!“

Usledili so se na suh hlov, si na-tlačili pipe in strmeli po skoraj praz-nem skladišču.

„Bojimo se, da bi ne napravili ka-ke neumnosti! Tu ne gre samo za vožnjo, tu gre tudi še za neko dru-go stvar . . .“

„Za Požganico!“ Delavci so jih zvedavo pogledali.

„Da, za Požganico! Hlodi so iz Požganice . . .“

„Mislim, da zaradi Požganice lah-ko vozite!“ je povzel Pasterk. „Tu-di mi smo začeli delati — čeprav se ne ve, kako bo. Za to se moramo brigati poleg dela. Tako se lahko tudi vi! Stvar je taka, da v dveh ted-nih ne bomo imeli kaj delati. In če se pozimi ne bo dovažalo, bomo vse leto brez dela . . .“

Nezaupanje Jazbine je počasi iz-ginjalo.

„Kdo nas bo plačeval?“

„Kurej — zdaj vse on vodi!“

(Dalje)